

Länsirannikon Koulutus Oy

WinNova

**Tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuussuunnitelma**

Sisällys

1. TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	3
2. TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI	4
3. TOIMINTAOHJEITA KÄYTÄNNÖN TILANTEISIIN	7
4. LAINSÄÄDÄNTÖPERUSTA.....	8
5. TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ	9
6. WINNOVAN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSTILANNE	11
7. TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN	15
8. SUUNNITELMAN TOTEUTTAMISEN SEURANTA JA TARKISTAMINEN	15
9. LÄHTEET	16

1. TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen arviointi ja edistäminen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen kuuluvat oppilaitosten ja koulutuksen järjestäjien lakisääteisiin velvollisuuksiin. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun tarkoituksena on varmistaa, että ihmisarvoa kunnioitetaan riippumatta ihmisen sukupuolesta, sukupuoli-identiteetistä, sukupuolen ilmaisusta, iästä, uskonnosta, vakaumuksesta, yhteiskunnallisesta asemasta, alkuperästä, kansalaisuudesta, mielipiteistä, politiikasta, ay-toiminnasta, vammaisuudesta, seksuaalisesta suuntautuneisuudesta tai muista henkilöön liittyvistä syistä. Tarvittaessa koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on ryhdyttävä toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioiden tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu-oppilaitoksissa>)

Tasa-arvolaki (1986/609) ja yhdenvertaisuuslaki (2014/1325) edellyttävät koulutuksen järjestäjiltä sekä yli 30 henkilöä työllistäviltä työnantajilta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimista vuosittain tai vähintään kolmen vuoden välein. Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma on lain mukaan työkalu, joka tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä kaikessa oppilaitoksen toiminnassa. Yhdenvertaisuussuunnitelma puolestaan on yhdenvertaisuuden edistämisen työkalu, joka tukee yhdenvertaisuuden edistämistä kaikessa oppilaitoksen toiminnassa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat voivat olla erillisiä asiakirjoja, yhdistettyjä toistensa kanssa tai sisältyä johonkin muuhun asiakirjaan. WinNovassa nämä suunnitelmat on yhdistetty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaksi.

WinNovan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sisältää lainsäädäntöperustan, selvityksen oppilaitoksen opiskelijoiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta sekä toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tämän suunnitelman pohjana ovat myös WinNovan arvot: yhteistyö, kehittäminen, turvallisuus, ihmisläheisyys ja palvelu.

Yhteistyömme WinNovan sisällä ja ulospäin perustuu vastavuoroisuuteen; meillä on halu jakaa osaamistamme, auttaa ja tukea muita. Vain tästä lähtökohdasta voimme odottaa samaa muilta ihmisiltä. Pyrimme ennakkoluulottomaan ja rohkeaan kanssakäymiseen vaikeissakin asioissa. Pidämme erilaisuutta rikkautena. Arvostamme, kunnioitamme ja kannustamme toinen toisiamme ja pyrimme aina näkemään asioissa ja ihmisissä myös hyvät puolet.

Kehitämme toimintaamme jatkuvasti, asiakkaidemme tarpeista käsin. Tuemme ja kannustamme itsensä kehittämiseen. Jaamme osaamistamme ja opimme toinen toisiltamme.

Noudatamme **turvallista** ajattelu- ja toimintatapaa kaikessa tekemisessämme. Turvallisuus on jokaisen asia.

Ihmisläheisyys: Arvostamme työtovereitamme, opiskelijoita ja muita yhteistyökumppanejamme sellaisina kuin he ovat. Hyväksymme erilaisuuden. Kohtelemme toinen toisiamme tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Olemme kanssakäymisessämme avoimia ja rehellisiä, unohtamatta hienovaraisuutta ja hyviä käytöstapoja. Tuemme yksilön kokonaisvaltaista kasvua ja kehittymistä.

Palvelu: Kohtelemme opiskelijoita, työtovereitamme ja muita yhteistyökumppaneita kuin asiakkaita. Suhtaudumme ystävällisesti muihin.

Uutena osatekijänä WinNovan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoiminnassa huomioidaan aiheeseen liittyen vuodesta 2022 alkaen Valtioneuvoston periaatepäätös monipaikkaisen työn, opiskelun ja asumisen edistämiseksi (VM / 2022/ 40).

2. TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus ilmenevät oppilaitoksen toimintakulttuurissa ja vuorovaikutuksessa, opiskelijoiden yhdenvertaisena kohteluna opiskelijavalinnoissa, opintojen ohjauksessa ja opintosuoritusten arvioinnissa sekä syrjinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäisynä.

Tämän suunnitelman tarkoituksena on tukea tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä kaikessa WinNovan toiminnassa. Alla olevaan taulukkoon on koottu niitä toimintoja ja toimenpiteitä, joiden avulla tätä työtä tehdään.

Taulukko 1: Tavoitteet ja toimenpiteet eri toiminta-alueilla tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi WinNovassa.

TOIMINTA-ALUE	TAVOITE	TOIMENPITEET / SEURANTA
Opiskelijavalinta	Opiskelijavalinnassa kaikkia hakijoita kohdellaan yhdenvertaisesti	Valintaperusteista tiedotetaan hakijoille ennakkoon Opintopolussa ja oppilaitoksen www-sivuilla. Valinnassa noudatetaan yhtäläisiä valintaperusteita kaikkien kyseisessä haussa hakevien kohdalla. Seuranta: Hakupalvelut tarkistaa hakukohteiden valintaperusteet koulutusten julkaisun yhteydessä.
Opintojen ohjaus	Ohjaus on kaikkien opiskelijoiden saatavissa ja niistä tiedotetaan, opiskelijoiden yksilöllisyys huomioidaan yhdenvertaisesti	Opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta. Opiskelijalle laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, johon kirjataan yksilölliset osaamisen tunnistamista, tunnustamista, hankkimista, kehittymistä ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot. Ohjauksessa noudatetaan eettisiä periaatteita www.sopo.fi/yhdistys/eettiset-periaatteet . WinNovan HOKS-seurantakokousmalli edistää opiskelijoiden tasa-arvoista

		<p>kohtelua opintojen etenemisen seurannassa.</p> <p>Opintojen alussa selvitetään ohjauksen ja erityisen tuen tarve. Tuen tarpeen tunnistamista toteutetaan koko opintojen ajan ja tehdään monialaista yhteistyötä opiskeluhuollon ja muun verkoston kanssa.</p> <p>Varhainen puuttuminen ja opiskelijoiden ohjaus tukipalvelujen piiriin.</p> <p>Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat saavat omakielistä ohjausta.</p> <p>Seuranta: Opiskelijapalaute, kouluterveyskysely, HOKS-työkalu, lähtötasotestien yhteenvedot, erityisen tuen päätösten määrät.</p>
<p>Oppimisympäristöt ja opetus</p>	<p>Oppimisympäristöt ovat esteettömiä ja oppimateriaali saavutettavaa.</p>	<p>Osaamista voi hankkia erilaisissa oppimisympäristöissä mahdollisuuksien mukaan myös monipaikkaisuus huomioiden.</p> <p>Opiskelijoilla on mahdollisuus verkko-opintoihin.</p> <p>Yksilölliset pedagogiset ratkaisut. Opiskelijoilla on oikeus saada tarvittavat oppimisen ja erityisen tuen palvelut. Arviointia mukautetaan tarvittaessa.</p> <p>Käytetään tarvittaessa selkokielistä materiaalia.</p> <p>Huomioidaan tilojen esteettömyys rakennushankkeissa.</p> <p>Seuranta: Opiskelijapalaute, erityisen tuen päätökset.</p>

<p>Kouluyhteisön hyvinvointi</p>	<p>Kiusaamista ennaltaehkäistään ja siihen puututaan välittömästi Avoim vuorovaikutus- ja toimintakulttuuri</p>	<p>Panostetaan ryhmäytymiseen koko opintojen ajan.</p> <p>Yksikkökohtaiset HYRYt.</p> <p>Noudatetaan kiusaamiseen ja häirintään puuttumisen toimintamallia ja puututaan välittömästi kiusaamiseen.</p> <p>Kannustetaan opiskelijoita erilaisia näkemyksiä arvostamaan keskusteluilmapiiiriin.</p> <p>Seuranta: Opiskelijapalaute, kouluterveyskysely, hyvinvointityöryhmien vuosittainen arviointi.</p>
<p>Opiskelijoiden osallistuminen</p>	<p>Opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua oppilaitoksen toimintaan ja päätöksentekoon. Osallisuus ja vaikutuskanavat ovat yhdenvertaisesti kaikkien saavutettavissa.</p>	<p>Opiskelijaedustajat toimivat koulutusalojen hyvinvointiryhmissä sekä oppilaitoksen erilaisissa työryhmissä kuten kurinpitojaoksessa, lukuvuoden suunnitteluryhmässä ja laajennetussa johtoryhmässä. Kehitetään opiskelijoiden monipuolisia palautteenantomahdollisuuksia.</p> <p>Opiskelijoilla osallistuvat Wino ry:n toimintaan.</p> <p>Kehitetään oppilaitoksen yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintamallia.</p> <p>Seuranta: Tutortoiminnan laajuus, osallistuminen Wino ry:n toimintaan, Winon kautta WinNovan hallintoon osallistuminen, hyvinvointityöryhmiin, palautekanavien aktiivinen käyttö.</p>
<p>Syrjinnän ehkäiseminen</p>	<p>Kaikkia opiskelijoita arvostetaan erilaisista taustoista ja lähtökohdista riippumatta.</p>	<p>Turvallisen ilmapiirin luominen.</p> <p>Henkilöstö on esimerkkinä arvostavan ilmapiiriin ja toimintakulttuurin luomisessa.</p>

		<p>Lisätään yhteistä keskustelua, jotta opiskelijat ja henkilökunta eivät osallistu piilotettuun ja epäsuoraan syrjintään ja stereotyyppien vahvistamiseen.</p> <p>Opiskelijan oma päätös sukupuolestaan ja sukupuolen ilmaisu otetaan huomioon opetukseen liittyvissä tilanteissa ja sosiaalitilojen järjestelyissä.</p> <p>Seuranta: Opiskelijapalaute, hyvinvointityöryhmien työskentely.</p>
Seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen	Seksuaalista häirintää ei sallita ja siihen puututaan välittömästi.	<p>Puututaan kiellettyyn käyttäytymiseen, esim. seksuaalisesti tunkeilevat tai vihjailevat ja sukupuolta alentavat eleet tai ilmeet ja ei-toivottu fyysinen kosketus.</p> <p>Ohjeistetaan toiminta tilanteissa, joissa seksuaalista häirintää on tapahtunut oppilaitoksessa tai työpaikalla tapahtuvan oppimisen aikana Suomessa ja ulkomailla.</p> <p>Seuranta: Opiskelijapalaute, kouluterveyskysely, hyvinvointityöryhmien työskentely.</p>

3. TOIMINTAOHJEITA KÄYTÄNNÖN TILANTEISIIN

Ohjeita opettajalle

Kaikille opiskelijoille kuuluvat samat yhteiskunnan jäsenen oikeudet ja velvollisuudet.

- Kunnioita opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa taustoja ja kulttuureja tasapuolisesti.
- Ole kiinnostunut opiskelijoiden kuulumisista, edistä hyvän ilmapiirin muodostumista, ota huoli puheeksi opiskelijan kanssa.
- Puutu epäasialliseen käyttäytymiseen, ole itse esimerkillinen aikuinen
- Ilmoita koulutuspäällikölle opiskelijaan kohdistuneesta seksuaalisesta häirinnästä koulussa tai työpaikalla, päällikkö on tukenasi asian selvittelyssä.
- Ilmoita asiasta myös alaikäisen huoltajalle (kerro opiskelijalle asiasta ennen yhteydenottoa).
- Ota yhteyttä opiskelijan kanssa kuraattoriin tai terveydenhoitajaan, ohjaa opiskelija opiskeluhuollon palveluihin.

Ohjeita opiskelijalle

Kaikille opiskelijoille kuuluvat samat yhteiskunnan jäsenen oikeudet ja velvollisuudet.

- Kohtele toisia kuten haluaisit itseäsi kohdeltavan.
- Kunnioita jokaisen opiskelijan ja työntekijän taustoja ja kulttuureja tasapuolisesti.
- Jos joudut häirinnän kohteeksi, ilmaise häiritsijälle, miltä hänen käyttäytymisensä tuntuu ja pyydä lopettamaan.
- Jos et halua lähestyä häiritsijää tai jos häirintä jatkuu, ilmoita epäasiallisesta käyttäytymisestä vastuuopettajalle/koulutuspäällikölle/kuraattorille tai jollekin muulle henkilöstön jäsenelle.
- Voit puhua häirinnästä myös tutoropiskelijoille.
- Jos joudut häirinnän kohteeksi työpaikalla, ilmoita asiasta heti työssäoppimista ohjaavalle opettajalle. Jos et saa häntä kiinni, ilmoita asiasta koulutuspäällikölle tai kuraattorille.
- Säilytä mahdolliset todisteet, some-, teksti- tai sähköpostiviestit.
- Käytä oikeuttasi opiskeluhuollon palveluihin, kun tarvitset apua ja tukea.

Ohjeita alaikäisen huoltajalle

Ole kiinnostunut nuoresi asioista, myös netin käytöstä, merkittävä osa epäasiallisesta käyttäytymisestä ja häirinnästä tapahtuu vapaa-ajalla.

- Mikäli nuoreen kohdistuu epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää oppilaitoksessa / työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa, ole yhteydessä vastuuopettajaan tai koulutuspäällikköön, jotta asiaan voidaan puuttua.
- Voit olla yhteydessä myös kuraattoriin tai terveydenhoitajaan.

Kannusta nuortasi opiskeluhuollon palveluiden käyttöön.

4. LAINSÄÄDÄNTÖPERUSTA

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat ihmisen perusoikeuksia

Yhdenvertaisuuslain (2014/1325) tarkoituksena on edistää ja turvata yhdenvertaisuuden toteutumista, ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Laki kieltää välittömän (suoran) syrjinnän, välillisen (epäsuoran) syrjinnän, häirinnän, kohtuullisten mukautusten epäämisen sekä ohjeen tai käskyn syrjiä jotakuta.

Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (1986/609) kieltää syrjinnän sukupuolen perusteella ja velvoittaa koulutuksen järjestäjän edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Laki sisältää syrjintäsuojan myös su-kupuolivähemmistöille. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että jokaisella opiskelijalla on samat mahdollisuudet opiskeluun ja ammatilliseen kehittymiseen. Lisäksi tulee ennaltaehkäistä sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Tasa-arvolaki kieltää seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän oppilaitoksissa. Oppilaitoksen tai muun yhteisön vastuu alkaa kuitenkin vasta, kun häirintä on saatettu sen vastuullisen edustajan tietoon. Oppilaitos tai yhteisö on tällöin velvollinen ryhtymään toimenpiteisiin häirinnän poistamiseksi. Menettely on kiellettyä syrjintää, mikäli oppilaitos tai yhteisö ei tällöin ryhdy käytettävissä oleviin toimiin estääkseen häirinnän jatkumisen.

5. TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ

Tässä luvussa esitetään lyhyesti muutamia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakiin liittyviä käsitteitä yhdenmukaisen näkemyksen varmistamiseksi.

Epäasiallinen käytös on yleisen hyvän tavan vastaista käyttäytymistä toista kohtaan. Se voi olla esim. yhteisöstä eristämistä, perusteetonta arvostelua, mustamaalaamista tai toistuvaa asiattonta käytöstä, kuten piikittelyä tai huutamista.

Häirintä on järjestelmällistä ja jatkuvaa kielteistä toimintaa tai käyttäytymistä. Häirintää on mm. uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän hyökkäävän ilmapiirin luominen, esimerkiksi nimittely, uhkailu tai sosiaalinen eristäminen. Häirintä voi ilmetä esimerkiksi asiattomina vihjailuina, jotka kohdistuvat ihonväriin, ikään, sukupuoleen, mielipiteisiin tai vakaumukseen. Häirintää on myös loukkaava käytös sanoin, toimin tai asentein.

Maahanmuuttaja on yleiskäsite henkilölle, joka on muuttanut maasta toiseen. Käsitteellä viitataan yleensä henkilöihin, jotka ovat syntyneet ulkomailla.

Pakolainen on ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi.

Pakolaistaustainen –nimitystä käytetään henkilöstä, jolla on pakolaisasema tai turvapaikanhakijasta, joka on saanut myönteisen oleskeluluvan.

Paperiton tarkoittaa henkilöä, joka on maassa ilman oleskelulupaa, jonka oleskelulupa on umpeutunut tai maahan tulo tai maassa oleskelu ei ole laillista. Paperittomista käytetään myös termiä laitton maassa oleskelu.

Rasismi tarkoittaa ihmisryhmän tai sen jäsenen ihmisarvon alentamista.

Sateenkaariperheitä ovat perheenisäystä suunnittelevat, lasta odottavat tai lapsiperheet, joissa ainakin yksi vanhempi kuuluu seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön.

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan tämän henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Seksuaalinen häirintä voi ilmetä ainakin seuraavin tavoin:

- sukupuolisesti vihjailevat eleet tai ilmeet
- härskit puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- pornoaineistot, seksuaalisesti värityneet kirjeet, sähköpostit, tekstiviestit tai puhelinsoitot
- fyysinen koskettelu
- sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- räiskaus tai sen yritys

Seksuaalinen suuntautuminen kertoo siitä, kenestä henkilö on kiinnostunut. Sukupuoli ja seksuaalinen suuntautuminen ovat eri asioita, jotka tosin molemmat voivat muuttua elämän aikana. Tästä esimerkkeinä esim. homot ja lesbot, jotka ovat kiinnostuneet samasta sukupuolestaan kuin he itse ovat tai sitten bi- eli pansesuaalit, jotka ovat kiinnostuneet ihmisistä ilman sidonnaisuutta sukupuoleen.

Sukupuoli-identiteetti tarkoittaa tunnetta mieheydestä, naiseudesta tai esimerkiksi muunsukupuolisuudesta tai sukupuolettomuudesta.

Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan erilaisia ilmaisun tapoja, jotka ovat kulttuurissamme sukupuolittuneita. Sukupuolen ilmaisu sisältää kaiken yksilön toiminnan ja käyttäytymisen, jolla hän ilmaisee itselleen ja muille olevansa nainen, mies tai jotain muuta. Näitä ilmaisun tapoja, jotka ovat kulttuurissamme sukupuolittuneita, ovat esimerkiksi vaatetus, muu ulkonäkö, puhetyyli, ilmeet ja eleet. Sukupuolinen ilmaisu ei kerro mitään esimerkiksi ihmisen seksuaalisesta suuntautumisesta.

Sukupuolivähemmistöt tarkoittavat niitä ihmisiä, joiden sukupuoli tai sen ilmaisu ei jollain tavalla vastaa normatiivisia käsityksiä sukupuolesta. Tähän ryhmään kuuluvat transsukupuoliset, transvestiitit, muunsukupuoliset ja intersukupuoliset.

Syrjintä tarkoittaa henkilöiden asettamista eri asemaan laissa kielletyllä perusteella, esimerkiksi sukupuolen tai sukupuoli-identiteetin ilmaisun perusteella. Oppilaitoksessa syrjintä voi ilmetä esimerkiksi tiettyyn sukupuoleen kuuluvien suosimisena opiskelijavalinnoissa tai opetuksen järjestämistä sellaisilla tavoilla, että pienten lasten vanhempien on vaikeaa osallistua siihen. Syrjinnän kieltoa rikkonut (esim. oppilaitos tai työnantaja) voi joutua maksamaan loukatulle hyvitystä.

Transihmiset on kattokäsite ihmisille, jotka eivät määritä itseään kuuluvaksi vain siihen sukupuoleen, mikä on syntymässä määritelty. Transihmisiä voivat olla sukupuolettomat, transsukupuoliset, transvestiitit ja muunsukupuoliset. Transukupuolinen ihminen voi korjauttaa kehoaan vastaamaan kokemaansa sukupuolta. Transsukupuoliselle on tärkeää, että hänet kohdataan oikeassa sukupuoleessaan, minkä vuoksi sukupuolen korjauksen sosiaaliset ja juridiset ulottuvuudet ovat myös tärkeitä.

Transvestiitti on ihminen, joka on pääosin tyytyväinen syntymässä annettuun sukupuoleensa, mutta jolla on tarve ajoittain ilmentää itsessään toista sukupuolta. Tyypillisesti monet transvestiitit ilmentävät toista sukupuolta pukeutumalla tai meikkaamalla. Suuri osa transvestiiteista on miehiä, mutta toisaalta miesten naiselliseen pukeutumiseen kiinnitetään enemmän huomiota.

Vakaumus

Jokaisella ihmisellä on uskonnon ja omantunnon vapaus. Tähän sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa

vastaisesti uskonnon harjoittamiseen, kuten jumalanpalvelukseen tai muuhun uskonnolliseen tilaisuuteen. (Suomen perustuslaki (731/1999) 11 §)

Vammainen on henkilö, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoritua tavanomaisista elämän toiminnoista. (3.4.1987/380, Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista).

6. WINNOVAN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSTILANNE

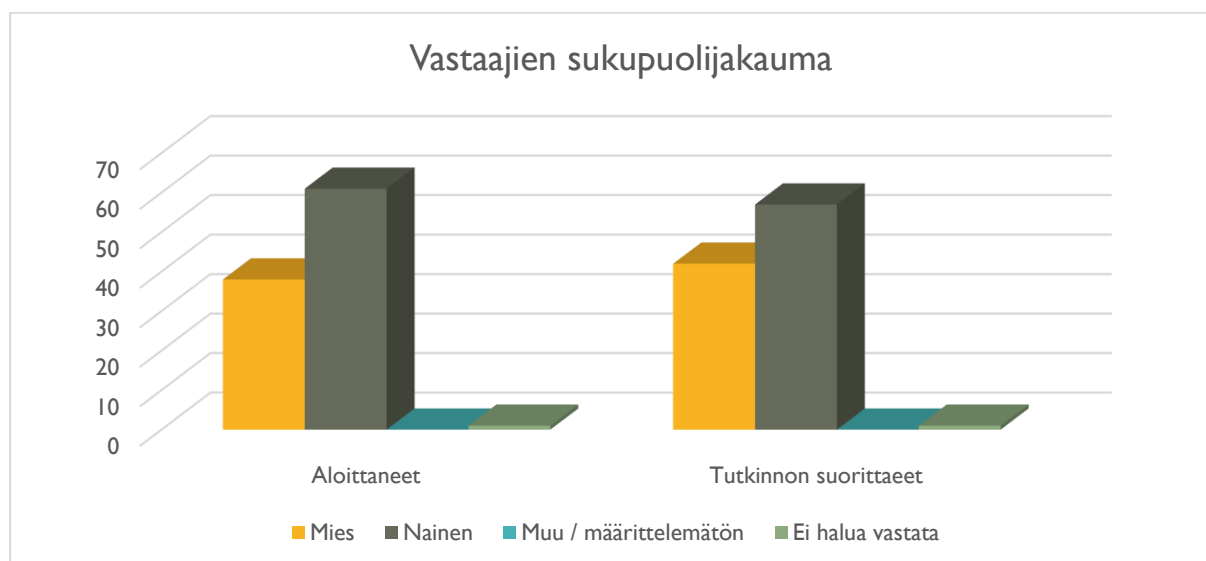
Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan

- opiskelijapalautteen avulla: aloituskysely ja päättökysely
- opiskeluhuollon omavalvonnan yhteydessä (hyvinvointityöryhmät eli HYRYt).

Ammatillisissa oppilaitoksissa, siirryttiin 1.7.2018 keräämään valtakunnallista opiskelijapalautetta, jossa opiskelijoille tehdään aloituskysely 30 vuorokauden kuluessa HOKSin allekirjoittamisesta, eli keskimäärin 1 - 2 kuukautta opintojen aloittamisesta ja päättökysely juuri ennen valmistumista tai välittömästi valmistumisen jälkeen. Tässä luvussa kuvataan 1.7.2021 – 31.3.2022 aikana sekä opintonsa aloittaneiden että koko tutkinnon suorittaneiden vastauksista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kuvaavia tuloksia, ja niitä verrataan niitä lukuvuoden 2019 – 2020 samana ajankohtana tarkasteltuun keskiarvoon.

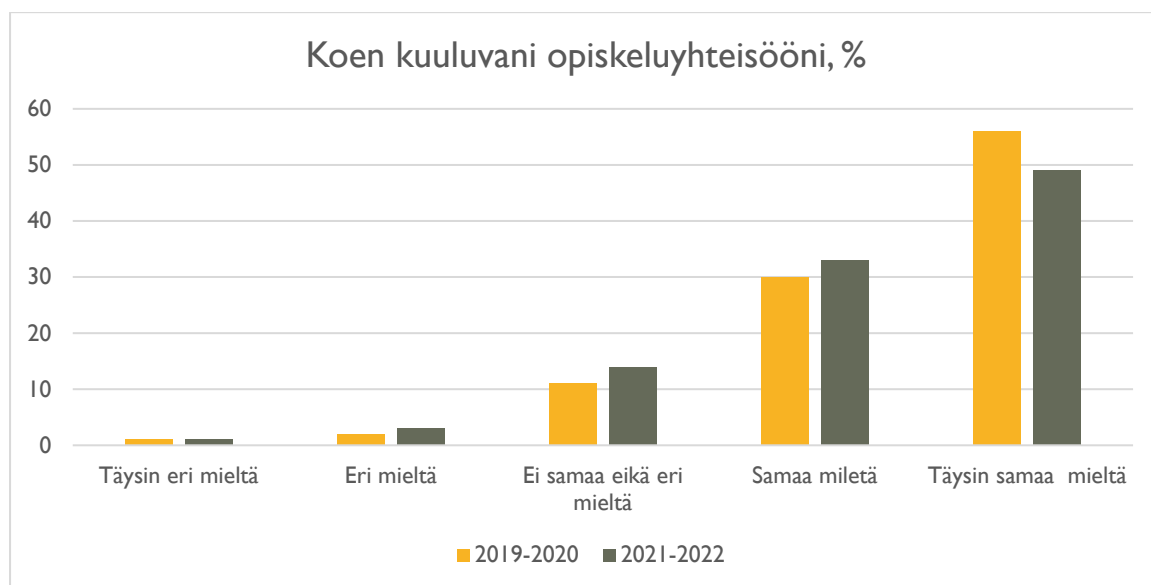
Vastausprosentit WinNovassa ovat toistaiseksi alhaisia, mikä tulee huomioida tulosten tulkinnassa. Vastaaajien lukumäärä on kuitenkin varsin lähellä suomalaisessa satunnaisotannassa tyypillisesti käytettyä lukumäärää (n=1000), joten tuloksia voidaan pitää selkeästi suuntaa antavina.

Opintonsa aloittaneiden kyselyyn vastasi WinNovassa 1.7.2021 – 31.3.2022 välisenä aikana yhteensä 37 % sekä aloittaneista (990/2689) että koko tutkinnon suorittaneista (394/1067).
Kuvio 1.

Kuvio 1: Opintonsa aloittaneiden ja tutkinnon suorittaneiden sukupuolijakauma

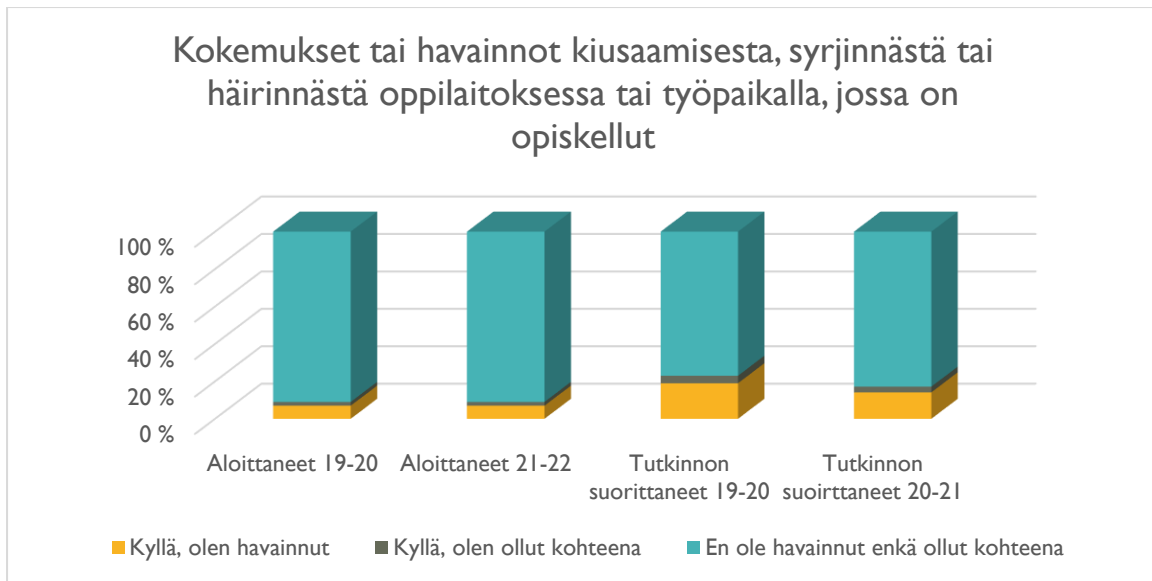
Opintonsa aloittaneiden kokemukset opiskeluyhteisöön kuulumisesta ovat erittäin hyviä, mutta heikentyneet jonkun verran lukuvuoteen 2019 – 2020 verrattuna. Kuvio 2. Tutkinnon suorittaneilta ei vastaavaa kysyttyä.

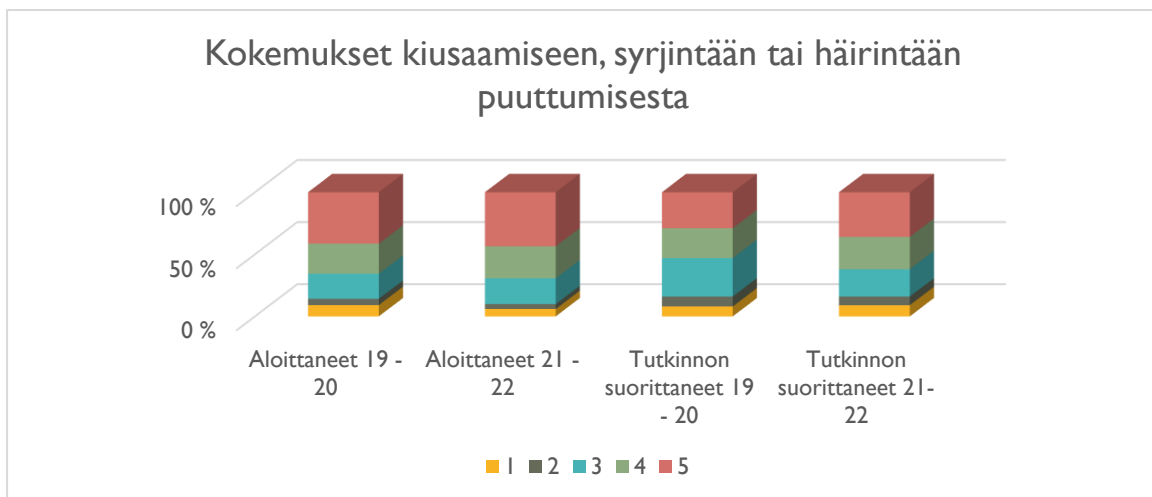
Kuvio 2: Opintonsa aloittaneiden kokemus opiskeluyhteisöön kuulumisesta

Kokemuksia tai havaintoja kiusaamisesta, syrjinnästä tai häirinnästä oppilaitoksessa tai työpaikalla, jossa on opiskellut, kysyttiin sekä aloittaneilta että tutkinnon suorittaneilta. Lisäksi molemmilta ryhmittä kysyttiin kokemuksia em. tekijöihin puuttumisesta. Valtaosalla kyselyihin vastanneista ei ole havaintoja eikä kokemuksia näistä tekijöistä. Yllättävästi havaintokokemusten prosenttiosuudet aloittaneilla ovat täysin samat kuin lukuvuoden 2019 – 2020 vertailuryhmällä, eikä suurta eroa ole myöskään tutkinnon suorittaneiden ryhmissä. Molemmissa ryhmissä myös niin kokonaishavaintojen määrä kuin kiusaamisen kohteena oleminen ovat kasvaneet opintojen aikana, kohteena olo kuitenkin selvästi vähemmän kuin havainnot tapahtumista. Kuvio 3.

Kokemukset kiusaamiseen, syrjintään tai häirintään puuttumisesta ovat vähentyneet opintojen aikana samaa tai täysin samaa mieltä olevien keskuudessa nyt 11 % ja vertailuryhmässä 12 %. Eri tai täysin eri mieltä puuttumisesta olevien osuus sen sijaan lisääntyi vertailuryhmällä vain kahdella prosentilla, mutta nyt kuudella prosentilla. Kuvio 4.

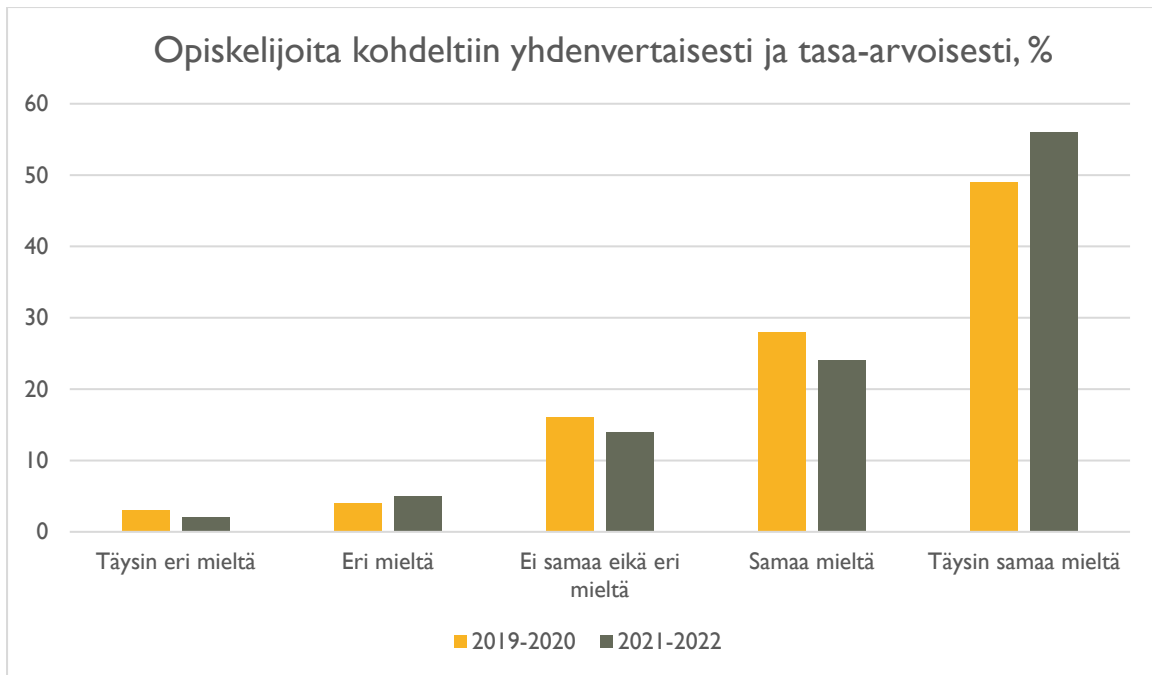

Kuvio 3: Kokemukset tai havainnot kiusaamisesta, syrjinnästä tai häirinnästä oppilaitoksessa tai työpaikalla, jossa on opiskellut

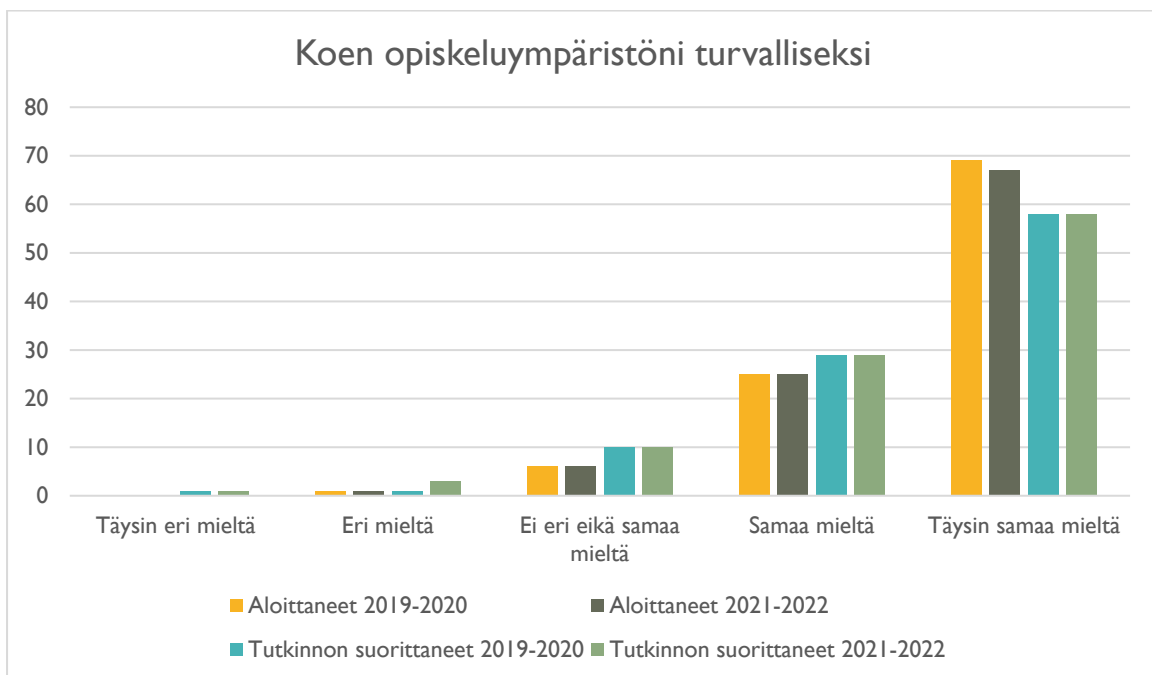
Kuvio 4: Kokemukset kiusaamiseen, syrjintään tai häirintään puuttumisesta (1=täysin eri mieltä – 5=täysin samaa mieltä)

Tutkinnon suorittaneiden kyselyssä on myös väittämä **Opiskelijoita kohdeltiin yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti**. Tulosten perusteella tilanne on kehittynyt hieman parempaan suuntaan, mutta myös tarvetta kehittämiseen on edelleen havaittavissa. Kuvio 5.

Kuvio 5: Tutkinnon suorittaneiden kokemukset yhdenvertaisesta ja tasa-arvoisesta kohtelusta

Turvalliseksi opiskeluympäristönsä kokivat lähes kaikki vastaajat niin aloittaneissa kuin tutkinnon suorittaneissakin. Myöskään eroja vertailuryhmään ei juurikaan syntynyt. Kuvio 6.

Kuvio 6: Opintonsa aloittaneiden ja tutkinnon suorittaneiden kokemukset opiskeluympäristönsä turvallisuudesta

7. TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

Suunnitelmasta on tiedotettu WinNovan pedagogisen johtoryhmän tapaamisissa. Kukin koulutuspäällikkö vastaa siitä, että suunnitelma käydään läpi opettajien ja muun henkilöstön kanssa yksiköittäin. Hyvinvointityöryhmät suunnittelevat ja varmistavat opiskelijoille tiedottamisen. Hyvinvointityöryhmässä suunnitellaan myös alakohtaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen alalla.

Suunnitelma on nähtävissä Wintrassa ja WinNovan www-sivuilla sekä henkilöstölle myös IMS-järjestelmässä: Dokumentit > Toimintaa ohjaavat säädökset ja asiakirjat > Sisäiset säännöt ja suunnitelmat > Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

8. SUUNNITELMAN TOTEUTTAMISEN SEURANTA JA TARKISTAMINEN

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan toimenpidetaulukossa mainittujen seurantamenettelyjen avulla. Suunnitelma tarkistetaan ja päivitetään vähintään kolmen vuoden välein ja tarvittaessa vuosittain.

9. LÄHTEET

AMIS-raportit, ARVO -järjestelmä 31.3.2022

Honkala, Lempinen, Nousiainen, Onwen-Huma, Salo & Vacker 2019: MUKANA! TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSTYÖ TOISELLA ASTEELLA. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat 2019:4a. www.oph.fi

Koulutuskeskus Salpaus, Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 11.6.2019

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609.

Opetushallitus 2020: Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu oppilaitoksissa, <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu-oppilaitoksissa>

VM / 2022/ 40: Valtioneuvoston periaatepäätös monipaikkaisen työn, opiskelun ja asumisen edistämiseksi. Hyväksytty VN istunnossa 31.3.2022.

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325.